

de Volkskrant

Arts pleegt niet vaker euthanasie bij dementie

Maud Effting
Amsterdam

Het lukt vergevorderde dementiepatiënten nog altijd nauwelijks om euthanasie te krijgen op basis van een eerder afgelegde wilsverklaring. Eind 2015 stelden de ministers van VWS en Veiligheid en Justitie nog eens expliciet dat dit mogelijk is. Sindsdien is het echter vrijwel nooit gebeurd.

'Er is geen sprake van groei', zegt Jacob Kohnstamm, voorzitter van de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie (RTE), die alle euthanasiegevallen beoordelen.

Tot nu toe zijn 'slechts' drie gevallen bekend van diep dementerenden, bij wie de arts zich volledig baseerde op de schriftelijke wilsverklaring. Vandaag publiceert de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie over twee van deze gevallen.

Over de schriftelijke wilsverklaring bij dementerenden speelt in Nederland al jaren een heftige discussie. Artsen zijn vaak alleen bereid tot euthanasie als een patiënt nog zelf kan zeggen dat hij dood wil: '5 voor 12', zoals dat heet.

Voor veel artsen is bovendien onduidelijk wat er mag. Zo veroorzaakte artsenorganisatie KNMG verwarring door in 2012 eigen normen op te stellen die strenger waren dan de wet. Ze schreven dat verbale of non-verbale communicatie met de patiënt onontbeerlijk was voor euthanasie.

De ministers besloten vervolgens eind 2015 duidelijkheid verschaffen: euthanasie bij dementie op basis van een wilsverklaring mag volgens hen ook zonder dat de patiënt zijn verzoek in woord of gebaar kan overbrengen. Wél moet duidelijk zijn dat de patiënt ondraaglijk lijdt, bijvoorbeeld door pijn, angst, agressie of onrust.

Juist die laatste voorwaarde vormt vaak een belemmering, zegt Kohnstamm van

Mensen tekenen zo'n wilsverklaring in volle overtuiging, maar zodra ze het moment van wilsbekwaamheid passeren, willen artsen ineens niet meer

Robert Schurink
directeur NVVE

PAGINA 8-9
Zwaar dementerend en toch euthanasie

COMMENTAAR P21
Patiënt heeft recht op meer houvast

de RTE. 'Het uitzichtloos en ondraaglijk lijden is bij deze patiënten vaak niet vast te stellen. Op het moment dat een diep dementerende stil en rustig in een hoekje zit in een verpleeghuis, is dat ondoenlijk.'

Directeur Steven Pleiter van de Levens-eindekliniek bevestigt dit: 'Voor onze artsen is het geen kwestie van niet willen, maar van niet kunnen. Bij veel patiënten verandert er iets als de dementie vordert. Soms zeggen patiënten ineens: ik wil helemaal geen euthanasie, hoe kom je erbij? Bij een enkele patiënt was het lijden zeer zichtbaar, maar voor veel anderen geldt dat niet.'

Dat na 2015 niets is veranderd, is teleurstellend, zegt directeur Robert Schurink van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levens-einde (NVVE). 'Mensen tekenen zo'n verklaring in volle overtuiging. Maar zodra ze het moment van wilsbekwaamheid passeren, willen artsen ineens niet meer. Minister Schippers heeft deze onduidelijkheid in 2015 op willen lossen en laten weten dat het mag en kan. Maar veel artsen willen daar hun vingers niet aan branden, ook niet als er sprake is van zichtbaar lijden. Ze voelen zich gebonden aan de oude normen van de KNMG, en eisen dat de patiënt zelf communiceert.'

Hij verwacht dat er in Nederland een proefproces komt rond familieleden die het heft in eigen handen nemen en een dementerende helpen met zijn doods-wens. 'Natuurlijk kunnen we ons twijfels bij artsen voorstellen, maar ik weet hoe moeilijk families het hebben met de belofte die ze doen om iemand niet naar het verpleeghuis te laten gaan. Ik verwacht dat er mensen komen die zeggen: als de arts niet wil, dan doe ik het zelf wel.'

In een reactie stelt artsenorganisatie KNMG dat er 'geen licht' zit tussen de beroepsnorm en de handreiking die de ministers in 2015 uitbrachten.

Tom Dumoulin verkiest het roze boven het geel

TOUR STEEDS MINDER POPULAIR BIJ NEDERLANDSE RENNERS
P29

De veertien hoogtepunten

van het nieuwe culturele seizoen

SPECIAL V

VOETNOOT COUNTER-INSURGENCY

Martijn Kitzen, ex-militair en historicus, promoveerde op counter-insurgency in etnisch en tribaal verdeelde samenlevingen. Kitzen diende in 2008 in Uruzgan, vrijdag stond een interview door Dirk Vlasblom in NRC.

Kitzen stelt dat de Nederlandse strategie in Uruzgan werkte, maar dat we niet lang genoeg zijn gebleven.

In 2007 sprak ik in Kabul met generaal Freek, achterna men bleven onvermeld. Hij vertelde dat we dertig jaar zouden moeten blijven om iets te bereiken.

Als succesvolle counter-insurgency noemt Kitzen Ma-

leisië in de jaren vijftig.

De Israëlische bezetting van de Westelijke Jordaanoever is eveneens redelijk succesvolle counter-insurgency. De prijs is echter hoog: betrekkelijke rechteloosheid en de facto apartheid.

Poetins ingrijpen in Tsjetsjenië? Succesvolle counter-insurgency. Wie bereid is op grote schaal oorlogsmisdaden te begaan kan veel bereiken. Zie ook Syrië.

Ik daag Kitzen uit nogmaals te promoveren. Een proefschrift over oorlogsmisdaden als effectieve manier om militaire en diplomatieke doelen te bereiken. Verbeter Machiavelli.

Arnon Grunberg

JAARGANG 95
56 pagina's
NUMMER
28190 ●

€ 2,60

België € 3,10
Duitsland € 3,35
Frankrijk € 3,35
Luxemburg € 3,10
Oostenrijk € 3,35

Advertentie

Bent u op de hoogte van een misstand, maar durft u er geen melding van te doen?

PUB LEAKS

Meld het anoniem en veilig aan de Volkskrant via Pubbleaks.nl

Advertentie

Vertrek t/m November 2017

Kassa-korting tot 175,- p.p.

Nog 6 dagen kassakorting

Deze kassakorting geldt voor al onze 250 groeps- en privéreizen. Kies uit de mooiste bestemmingen wereldwijd.

Meer weten? Bel 070 30 76 700 of kijk snel op nrv.nl

Kijk voor de voorwaarden op NRV.nl. Prijs incl. kassakorting. Excl. reserveringskosten 25,- en calamiteitenfonds 2,50 per boeking.